

911 21 Joegoslavië

Ministerie van Defensie
Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

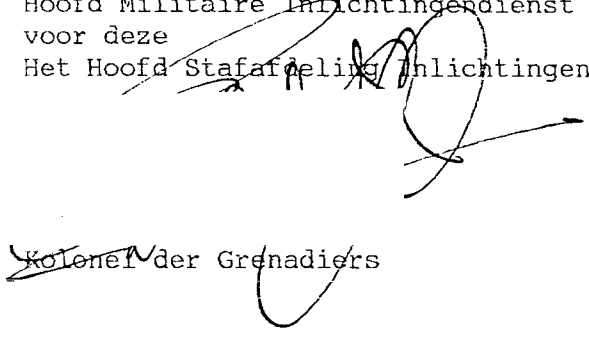
Telefoon 070 - 3 18 81 88
Telefax 070 - 318 79 51

- Aan:
Zie verzendlijst.

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/92/095/0345	03 februari 1992
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen (nr 09/92)			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel der Grenadiers

Bijlagen
één

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/92/095/0345, d.d. 03 februari 1992

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
09/92

(Afgesloten 031200 FEB 1992)

Kroatië

De militaire situatie in Kroatië is de afgelopen dagen nauwelijks veranderd. Ondanks enkele incidenten, met name rond Osijek, wordt het jongste bestand in essentie nog steeds gerespecteerd. Er zijn echter aanwijzingen dat alle bij het conflict betrokken partijen hun militaire posities versterken. Dit wijst erop dat zij rekening blijven houden met een heropleving van de gevechten.

Het afgelopen weekeinde heeft in Belgrado een ontmoeting plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van de Servische en federale regeringen en van de Servische gebieden in Kroatië en Bosnië-Herzegovina. Met name op de politieke leiding van de Krajina is grote druk uitgeoefend om alsnog in te stemmen met het VN-vredesplan voor Kroatië, dat onder meer voorziet in de volledige demilitarisering van de omstreden gebieden en de legering van een VN-vredesmacht. In dit verband onderstreepte het door Servië beheerste federale (romp)presidium nog eens dat degenen die het VN-vredesplan blokkeerden, een zware verantwoordelijkheid voor de gevolgen droegen. Daarbij werd primair bedoeld op de president van de Krajina, Babić, die zich de afgelopen weken sterk verzet heeft tegen het VN-plan. Tevens was sprake van mogelijke sancties van Servische/federale zijde tegen hen die door hun verzet de komst van VN-troepen onmogelijk zouden blijven maken.

De vertegenwoordigers van de Serviërs in Oost-Slavonië en Bosnië-Herzegovina hebben inmiddels te kennen gegeven het VN-plan te aanvaarden. Zondagavond heeft Babić, volgens zijn zeggen vergezeld van zijn kabinet, zich echter uit de bijeenkomst teruggetrokken. Hij blijft bezwaar maken tegen de in het vredesplan voorziene ontwapening van de (Servische) militieën en de terugtrekking van de federale strijdkrachten (JNA) uit de Krajina, omdat naar zijn mening de Serviërs in Kroatië in dat geval weerloos zouden worden tegenover eventuele Kroatische agressie. In dit verband verweet hij de Servische en federale leiding verraad aan de Servische zaak. Met name waarnemend minister van Defensie Adžić werd hierin een voorname rol toegedicht.

Na het vertrek van Babić maakte de (eveneens bij bovenvermelde bijeenkomst aanwezige) parlementsvoorzitter van Krajina, Paspalj, bekend dat de autoriteiten van Krajina nu wél instemmen met het VN-vredesplan. Vervolgens gaf het (romp)presidium de garantie dat aan alle door de VN gestelde voorwaarden voor de komst van een vredesmacht was voldaan en dat ook de lokale Servische leiders in Kroatië actief zullen meewerken aan de legering van een VN-macht. Babić heeft echter inmiddels ontkend dat Paspalj het gezag heeft om namens de Krajina te spreken en verklaard dat hij zijn verzet niet heeft opgegeven. Hij beschuldigde de federale en Servische autoriteiten ervan te hebben aangezet tot een staatsgreep in de Krajina om alsnog instemming met het VN-vredesplan te verkrijgen. Het is derhalve de vraag in hoeverre de verklaring van Paspalj representatief is voor de houding van de lokale autoriteiten in de Krajina.

Indien blijkt dat de autoriteiten in de Krajina zich in meerderheid blijven verzetten, is het niet uitgesloten dat de Servische en federale autoriteiten sanctiemaatregelen zullen nemen om de Krajina alsnog tot een meer toegeeflijke houding te dwingen. Dit zou zelfs de vorm kunnen aannemen van gewapend ingrijpen met behulp van (delen van) de JNA. Een complicerende factor daarbij vormt het gegeven dat, zoals eerder gemeld, met name een aantal JNA-bevelhebbers in de Krajina gekant is tegen onderdelen van het -ook door de defensieleiding aanvaarde- vredesplan.

Inmiddels hebben ook Kroatische functionarissen voorbehoud gemaakt bij bepaalde aspecten van het VN-plan. Zo tonen zij zich voorstander van een in tijd zeer beperkt mandaat voor een VN-vredesmacht (maximaal één jaar) en verwerpen zij het idee om de ordehandhaving in het betwiste gebied op te dragen aan een politiemacht die proportioneel is samengesteld uit Serviërs en Kroaten en daardoor in deze regio overwegend Servisch van aard zou zijn. Zij geven de voorkeur aan een grotendeels Kroatische politiemacht. Vermoedelijk ligt aan deze bezwaren de vrees ten grondslag dat de Krajina, indien deze langere tijd in de praktijk aan het Kroatische gezag wordt onttrokken, zich alsnog zou ontwikkelen tot een feitelijk onafhankelijk gebied. De Kroatische regering heeft in dit verband nog eens herhaald dat zij beoogt alle door de JNA/Serviërs beheerste delen van Kroatië weer onder directe controle te krijgen. Zij hoopt dat een eventuele VN-macht daarbij een positieve rol kan spelen, maar heeft gesteld dat zij zonodig zelfstandig gewapenderhand zal optreden om haar doel te bereiken.

De leider van de extreem-nationalistische Kroatische Rechtvaardigheidspartij, Paraga, heeft gesteld dat men in het westen van Bosnië-Herzegovina over 16.000 militieleden (HOS) kan beschikken. Hoewel dit aantal vermoedelijk sterk overdreven is, wijst deze uitspraak erop dat de HOS-militie, die zich in wezen onttrekt aan het gezag van de door Paraga te gematigd geachte Kroatische president Tudjman, actief is in de buurrepubliek, waar de afgelopen weken de etnische tegenstellingen sterk zijn toegenomen.

Servië

De Servische regering heeft de afgelopen dagen een aantal maatregelen aangekondigd die beogen het door de economische crisis sterk teruggelopen levenspeil van de Servische bevolking te verbeteren. Onder meer wordt ernaar gestreefd de inflatie, die naar verluidt op jaarbasis de 1000% reeds heeft overschreden, te beteugelen door de prijzen voor een aantal eerste levensbehoeften te bevriezen en in sommige gevallen zelfs te verlagen. Ook is op korte termijn de betaling van achterstallige salarissen en pensioenen beloofd.

Deze maatregelen houden verband met groeiende onvrede onder de Servische bevolking over de economische crisis. Zelfs de nauw aan het bewind van president Milosevic gelieerde vakbonden hebben als reactie daarop hoge looneisen gesteld. Naar verwachting zal de Servische regering, die tot op heden niet in staat is gebleken tot een verantwoorde economische politiek, de bedoelde maatregelen slechts kunnen financieren door meer geld te drukken, hetgeen de inflatie verder zal aanwakkeren.

Het is niet uitgesloten dat de economische crisis in Servië en de daarmee samenhangende sociale onrust van invloed is op de Servische opstelling inzake de eventuele komst van een VN-vredesmacht naar Kroatië. In deze optiek zouden de Servische leiders prioriteit willen geven aan het onder controle houden van de ontwikkelingen binnen de eigen republiek en daartoe streven naar een spoedige beëindiging van de oorlog in Kroatië. Ook de defensietop zou deze koers

steunen, mede omdat dit de voorwaarden voor de (toekomstige) financiering van de strijdkrachten zou verbeteren.

Volgens recente persmeldingen zijn vrijdag j.l. tenminste twee Albanese omgekomen bij een gewapend treffen met Servische ordetroepen in de voormalige autonome provincie Kosovo. Hoewel de details niet duidelijk zijn, onderstreept deze melding dat de spanning onder de door Servië onderdrukte Albanese meerderheid in Kosovo op korte termijn kan leiden tot nieuwe gewelddadigheden.

Conclusie/voorzicht

Hoewel de federale en Servische autoriteiten stellen dat aan alle voorwaarden voor de komst van een VN-vredesmacht naar de omstreken gebieden van Kroatië is voldaan, is het zeer de vraag in hoeverre de regering van Krajina zijn verzet tegen het VN-plan geheel heeft opgegeven. De legering van een VN-vredesmacht is derhalve nog geenszins zeker, temeer daar ook van Kroatische zijde voorbehoud wordt gemaakt over bepaalde elementen in het plan.

Indien de regering van de Krajina het VN-plan toch blijft blokkeren, zijn Servische/federale sanctiemaatregelen niet uitgesloten. Deze zouden zelfs de vorm kunnen aannemen van een militaire interventie met behulp van (delen van) de JNA. De opstelling van lokale JNA-bevelhebbers vormt daarbij echter een onzekere factor, aangezien dezen zich recentelijk hebben gedistantieerd van de federale defensieleiding en zich in essentie achter de positie van Babic c.s. hebben opgesteld.